החובל פרק שמיני בבא קמא

הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שיעבוד. אם עשה שורו אפותיקי והקדישו למזבח ולאו דוקא הקדש דה"ה כל אפותיקי שהן רלוויים לפקוע כגון אינטלא דמילתא דפרסוה אמיתא דיבמות (ד' סו: וסש"ס) וכגון קונמות דפרק אע"פ (כתובות ד' נט: וסש"ס) דכיון שיש לאיסור כח לחול שעה אחת דרבא לנעמיה דאמר בפרק כל שעה (פסחים ד' לא.) ב"ח מכאן ולהבא הוא גוזה ושפיר מקדיש [הלוה] ואו לא פקע בטריפה ב"ח אבל קדושת דמים כי היכי דפקעה על ידי פדיון פקע נמי בטריפה ב"ח כדאמכאן בשדה [מקנה] כשהקדישה לוקח מחרש לבעלים ביובל שאין כח להקדש בקדושת דמים יותר מן המקדיש וכי פקע כח מקדיש פקע כח הקדש והיינו טעמא דחמץ והיינו טעמא דשחרור וריב"א מביא ראיה מירושלמי דקאמר לא מצינו עבד משתחרר ואחר ומשתעבד ובשעת איסור חמץ ושחרור היה החמץ והעבד ברשות בעלים ואו לא פקע ובכלל הקדש הוי קונמות ודבר המקבלה לחמת וכן עשה ביאו אפותיקי והשתחוה לו בכלל הקדש הוא והא דלא תשיב רבא מכר שמפקיע מידי שיעבוד בעשה שורו אפותיקי ומכרו כדאמר לעיל בפ"ק (דף יח:) משום דלא הוי בטעמא דאחריני דמן הדין לא מפקע אלא מקנאה דרבנן הוא משום פסידא דלקוחות דלית ליה קלא דהא עשה עבדו אפותיקי דאית ליה קלא אם מכרו ב"ח גוזה ממנו אי נמי לא תשיב רבא אלא הני תלת דשנויים בתמני' אי בנרייתא דהקדש איתמר אכרייתא דקונמות נאף על פי (כתובות דף נט: וסש"ס) ושיתרור אמתניתין דהשולה (שם) דקורת הדין אין העבד חייב כלום לרבו ומכן אמתני' דכל שעה (שם) דנכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה דמהאי טעמא מוקמינן לה בשהרהינו אלא הלכך לא תא למנות לא איסור מת ולא איסור ע"ז ולא איסור (ב) קונמות ומכר (ג) **אלמוה** רבנן לשיעבודיה דבעל. הכא הוי פלוגתא בהני ובפרק אע"פ (כתובות דף נט: וסש"ס) אמר לאין קונמות מפקיעין מידי שיעבוד דבעל דאלמוה וכן ברים המדיר (שם דף ע.) אלמוה רבנן לשיעבודה דאשה ואין יכול להדירה דפריך וכיון דמשועבד לה היכי מצי מדיר לה והתנן קונס שאני עושה לפיך כו' וביבמות פרק אלמנה (דף פו:) גבי אינטלא דמילתא לא אלמוה רבנן לשיעבודה דאשה אלא אמרינן דנאמר כי פרסוה אמיתא וא"ל דיש מקומות שצריך לאלם כח הבעל וכח האשה יותר ממקום אחר: **רבי** מאיר אומר ראשון ישנו ברין יום **או** יומים קסבר קנין **פירות** בקנין הגוף רבי. ואע"ג דגבי שן ועין אין יוצא לא לאיש ולא לאשה משום דאין לו כח לשחרר קנין הגוף של אשה אבל בדין יום או יומים שהוא מחמתו ויש לו כח לרדותו לעשות מלאכתו סברא הוא שיהא בדין יום או יומים מאחר דקנין פירות בקנין הגוף דמי והר"ל ילמקן כר' ברוך מפרש דלר"מ נמי יוצא בשן ועין לאיש ולעיל גרסי' ואיבעית אימא דר"ע לית להו תקנתא דאושא ובפלוגתא דהני תנאי כו' ([illegible] דקתני לא לאיש ולא לאשה כר"א דאמר שניהם אינן בדין יום או יומים דברים כספו המיוחד לו וה"נ עבד המיוחד לו ועבד מלוג אין מיוחד לשניהם שלזה יש פירות ולזה יש גוף ואין זה קרוי בעלים ואפילו שניהם יחד אינם יכולין למוכרו וכמו כן אין יכולין לשחררו ומשום ה"ק (דלית להו תקנה דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מכירה כלל ואם מכרה האשה ומתגרשה אע"פ שהכל לאשה אין לזוקא כלום בה שהרי כשמכרה הוי כאדם המוכר דבר שאין שלו הלכך לא שייך אלינא דר"א כלל תקנה דאושא דלר"א לא צריכא לתקנה דאושא דלא שייך תקנת אושא אלא היכא שאם מכרה ומתגרשה הוה לזוקא ואם מתה הבעל מוציא דשויהו קודם לזוקאים כדאיתא בים נוחלין (כ"ב דף קלו: וסש"ס): **כמאן** אולא הא דאמר אמיר בו'. נראה דמכירה יליף משחרור דשחרור הוא בעין מכירה דאי מדין יום או יומים יליף אמאי דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אינם יכולין למוכרו וכמו כן אין יכולין לשחררו ומשום ה"ק (דלית להו תקנה דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מכירה כלל ואם מכרה האשה ומתגרשה אע"פ שהכל לאשה אין לזוקא כלום בה שהרי כשמכרה הוי כאדם המוכר דבר שאין שלו הלכך לא שייך אלינא דר"א כלל תקנה דאושא דלר"א לא צריכא לתקנה דאושא דלא שייך תקנת אושא אלא היכא שאם מכרה ומתגרשה הוה לזוקא ואם מתה הבעל מוציא דשויהו קודם לזוקאים כדאיתא בים נוחלין (כ"ב דף קלו: וסש"ס): **כמאן** אולא הא דאמר אמיר בו'. נראה דמכירה יליף משחרור דשחרור הוא בעין מכירה דאי מדין יום או יומים יליף אמאי דעלמא דהתם יש לזה חלק בכולו ליעול חלי וכן לזה אבל הכא כולן קנויין לה לגוף וכולן קנויין לו לפירות וליכא מיוחד לא לזה ולא לזה: **רשבי אבריס.** כ"ל הן שהבעל יוצא בהן לחירות בפ"ק דקדושין (דף הא.): **מתני' הפוקע לחבירו.** הכהו על חזנו לשון מורי. ל"א תוקע ממש: **נוטן לו סלע.** משום נוגשת: **סערו.** על הלחי כמו הסוטר לוטיו של ישראל בסנהדרין (דף מח:): **נרס.** משך. ובגכורות (דף לד.) שמעתי לשון פוגס: זה

הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שיעבוד לימא דרבא תנאי היא לא דכולי עלמא אית להו דרבא והכא אלמוה רבנן לשיעבודא דבעל ואיבעית אימא דכולי עלמא לית להו להני תנאי תקנת אושא והכא בקנין פירות בקנין הגוף דמי קמיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא המוכר עבדו לאחר ופסק עמו על מנת שישמשנו שלשים יום ר"מ אומר ראשון ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא תחתיו קסבר קנין פירות בקנין הגוף דמי רבי יהודה אומר שני ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא כספו קסבר קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי רבי יוסי אומר שניהם ישנן בדין יום או יומים זה מפני שהוא תחתיו וזה מפני שהוא כספו מספקא ליה קנין פירות אי בקנין הגוף דמי אי לאו בקנין הגוף דמי וספק נפשות להקל רבי אליעזר אומר שניהם אינן בדין יום או יומים זה לפי שאינו תחתיו וזה לפי שאינו כספו אמר רבא מ"ט דרבי אליעזר אמר קרא כי כספו הוא כספו המיוחד לו כמאן אזלא הא דאמר אמימר איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו ולא כלום כמאן כרבי אליעזר מאן תנא להא דת"ר מי שחציו עבד וחציו בן חורין וכן עבד של שני שותפין אין יוצאין בראשי אברים שאינן חוזרין אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרי משמיה דרבא ר' אליעזר היא מי לא אמר ר' אליעזר כספו המיוחד לו הכא נמי עבדו המיוחד לו: **מתני'** התוקע לחבירו נותן לו סלע רבי יהודה אומר משום ר' יוסי הגלילי מנה סטרו נותן לו מאתים זוז לאחר ידו נותן לו ארבע מאות זוז צרם באוזנו תלש בשערו רקק והגיע בו רוקו העביר טליתו ממנו פרע ראש האשה בשוק נותן לו ארבע מאות זוז

זה

ישנו בדין יום **או** יומים קסבר קנין **פירות** בקנין הגוף רבי. ואע"ג דגבי שן ועין אין יוצא לא לאיש ולא לאשה משום דאין לו כח לשחרר קנין הגוף של אשה אבל בדין יום או יומים שהוא מחמתו ויש לו כח לרדותו לעשות מלאכתו סברא הוא שיהא בדין יום או יומים מאחר דקנין פירות בקנין הגוף דמי והר"ל ילמקן כר' ברוך מפרש דלר"מ נמי יוצא בשן ועין לאיש ולעיל גרסי' ואיבעית אימא דר"ע לית להו תקנתא דאושא ובפלוגתא דהני תנאי כו' ([illegible] דקתני לא לאיש ולא לאשה כר"א דאמר שניהם אינן בדין יום או יומים דברים כספו המיוחד לו וה"נ עבד המיוחד לו ועבד מלוג אין מיוחד לשניהם שלזה יש פירות ולזה יש גוף ואין זה קרוי בעלים ואפילו שניהם יחד אינם יכולין למוכרו וכמו כן אין יכולין לשחררו ומשום ה"ק (דלית להו תקנה דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מכירה כלל ואם מכרה האשה ומתגרשה אע"פ שהכל לאשה אין לזוקא כלום בה שהרי כשמכרה הוי כאדם המוכר דבר שאין שלו הלכך לא שייך אלינא דר"א כלל תקנה דאושא דלר"א לא צריכא לתקנה דאושא דלא שייך תקנת אושא אלא היכא שאם מכרה ומתגרשה הוה לזוקא ואם מתה הבעל מוציא דשויהו קודם לזוקאים כדאיתא בים נוחלין (כ"ב דף קלו: וסש"ס): **כמאן** אולא הא דאמר אמיר בו'. נראה דמכירה יליף משחרור דשחרור הוא בעין מכירה דאי מדין יום או יומים יליף אמאי דעלמא דהתם יש לזה חלק בכולו ליעול חלי וכן לזה אבל הכא כולן קנויין לה לגוף וכולן קנויין לו לפירות וליכא מיוחד לא לזה ולא לזה: **רשבי אבריס.** כ"ל הן שהבעל יוצא בהן לחירות בפ"ק דקדושין (דף הא.): **מתני' הפוקע לחבירו.** הכהו על חזנו לשון מורי. ל"א תוקע ממש: **נוטן לו סלע.** משום נוגשת: **סערו.** על הלחי כמו הסוטר לוטיו של ישראל בסנהדרין (דף מח:): **נרס.** משך. ובגכורות (דף לד.) שמעתי לשון פוגס:

כגון

דייק קופיה דקרא, לא יוקם כי כספו הוא, למי שהוא קני לגופו הוי עבד (שם). שניהם ישנן בו'. ופטורין, דספק נפשות דנעלים שהכיהו ומי נהרג מהם, להקל, דנפקא לן מוספטו הבדה והלילו הבדה (שם). שניהם אינן וגו'. כלומר שניהם שהכיהו נהרגין, זה. אחרון, לפי שאינו תחתיו, וזה. הראשון, לפי שאינו עכשיו כספו, שהרי מכרו (שם). כי כספו הוא. מיוחד הוא, דמה נתינת טעם היה צריך ליתן בדבר ולומר לא יוקם לפי שכספו הוא, אי נמי מדמלי למיכתב כי כספו הוא (שם). התוקע לחבורו. המכהו כנגד חזנו (לעיל לז.) בחזנו, לשון רביעי הלוי ורביעי הזקן למדנו שהכהו אצל האחון (קדושין יא.) המכה את חברו בחזנו, לשון מורי בע"ק, ומאן שמעתא תוקע ממש, שתקע בפיו בחזנו, וראיה ללשון מורי בע"ק ומאן שמעתא אל תהי מתוקעי אל תהי מתוקעי קף (משלי כב) שמים בכפם על קף חבריהם לשיות ערבים בשביל חברים (בכורות ז:). נותן לו סלע. דמי נוטתו, לבד לערב ומקם ודפרי אם ישנה שם (לעיל לז.) כך שיעבו דמי נוטתו לאדם ביטני (קדושין יא.):

מסורת הש"ס

א) יבמות מו. סו: כתובות נט: נטין מ: מלרים פו:. ב) כנף בתרא כ. ג) [שבת קלה: ופ"ק], ד) [שבת קכט. ופ"ק], ה) [ב"ב כ.], ו) לעיל לז: קדושין יח: כתובות נ:. ז) כתובות פו.. ח) [דף לא:], ט) [ד"ה עבדיו], י) [ד"ה קונמות], כ) [כתובות דף נט:], ל) [נטין דף מ:], מ) [פסחים דף ל:], נ) [וע"ש תוס' נטין מ: ד"ה הקדש], ס) [ד"ה קונמות], ע) ולא גרס והכא בקנין פירות כו'. המתק מח"ג, פ) אלינא דר"א והיה יכול לומר דיש לף אם אית ליה תקנת אושא. המתק מהלוטי גרסאות, צ) [ד"ה התם].

תורה אור השלם

1. אך אם יום או יומים יַעֲמֹד לֹא יֻקָּם כִּי כַסְפּוֹ הוּא: שמות כא כא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הקדש וכו' משום גזל שכח הקדש מפקיע: (ב) תוס' ד"ה הקדש וכו' ולא איסור ע"ז ולא איסור אחר הש"ד:

עין משפט נר מצוה

עז א מיי' פ"ז מהלכות ערכין הל' יד ופי"ח מהלכות מלוה ולוה הל' ו ז ופי"ב מהלכות מלרים הלכה י: סמג עשין לד קלב טוש"ע מ"מ סי' קיז סעיף ז:

עז ב מיי' פ"ח מהלכות עבדים הלכה טז: סמג עשין מז טוש"ע שם סעיף ו ומוש"ע י"ד סי' רסז סעיף ח:

עח ג מיי' פ"ב מהל' גזילה ואבידה טו:

עט ד מיי' פכ"ב מהל' אישות הלכה טז ופוסק מכהן קרים וש"ס סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' ל סעיף יב:

פ ה ו מיי' פ"ה מהל' עבדים הלכה טז: סמג עשין מז טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף ג:

פא ז ח מיי' פ"ג מהל' מוכר ומקח הלכה ט: סמג עשין ע טוש"ע מ"מ סי' מכ סעיף מח:

מוסף רש"י

הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד. הקדש, כגון שנמכר שורו לבעל חוב וחזר והקדישו, מפקיע שעבוד המלוה ונוכה חובו ממקום אחר חה כסר לקרבן ואינו גזול, ולא הוה קני ליה אלא לגוביינא בעלמא, ודוקא קדושת הגוף אבל קדושת דמים לבדק הבית לא מפקיע שעבוד, כדתנן בערכין (כג:) מוסיף עול דינר ופודים את הנכסים הללו כו' (כתובות נט: וכב"ר יבמות מו. ונדרים מו: וגיטין מ:). חמץ, אם עשה חמצו אפותיקי לעובד כוכבים והרי הוא מונח בידו של ישראל ובאו שם שטות של ערב הפסח, פקע שעבוד הנעמ"ס הוא"ל ולא הוי ממש דידיה ואתיא לנעבדו (יבמות מו. וכב"ר כתובות ונדרים וגיטין שם), ושחרור, עשה עבדו אפותיקי ושחרר הלוה משומכרו, הוה גוזה מהנו ממקום אחר (כתובות נט:) ופקע ממנו של מלוה (יבמות מו:). **על** מנת שישמשני. למוכר (רשב"ם ב"ב ו.). **ראשון.** אם הכהו ומת לאוף שני ימים מחמת הכאה זו, ישנו בדין יום או יומים. יעמוד לא יוקם ופטור, דאילו מכה לישראל מכירו אם מחמת מכה זה מת אפילו לאוף שנה נהרג, דנפקא לן מונקה המכה, אלמד שמוכנים אותו כו', מפני שהוא תחתיו. עדיין בל ל' יום וכתיב ומת מחמת ידו, ומחמת קרינא ביה, אבל הפני, הלוקח אינו בדין יום או יומים, אם הכהו ומת, אלא הוכרחנן אותו, דעבד כנעני בכר ישראל לכל דבריו, דנמר לה לה מאשה (שם). **קסבר.** כי מאיר, קנין פירות. דהיינו שמשים דעבד כל שלשים יום, בקנין הגוף דמי. כלומר כאילו קנה גופו, ואותו שאין לו פירות אין קנין הגוף שיש לו בעבד כלום, דאין גופו עומד לפירותיו, והלכך ללשון קרוי אדון (שם). **ר' יהודה אומר.**

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com